

СІНЕРГЕТЫЧНЫ ЭФЕКТ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Хтосьці трапна параўнаў EdCamp з наркатыкам, ад якога немагчыма адмовіцца. Хтосьці назваў яго настаўніцкім кіслародам, які дапамагае выжываць. **Многія з удзельнікаў педагогічнай (не)канферэнцыі лічаць сябе белымі варонамі ў школах, а EdCamp дае ім магчымасць трапіць у чараду такіх жа, як ты сам.** Эфект неформальнай сустрэчы актыўных настаўнікаў у тым, што яна натхняе, пасля яе хочацца працаваць па-новаму, творча, актыўна, плённа і ў сучасным фармаце. «Супрацоўніцтва — для будучыні» — менавіта так была сфармуляваная агульная ідэя для EdCamp Belarus — 2019.

Госцем мерапрыемства стала **пасол Вялікабрытаніі ў Беларусі Жаклін ПЕРКІНС**: менавіта дзякуючы пасольству гэтай краіны адбыўся візіт у Беларусь такой «мегазоркі», як Рос Морысан МАКГІЛ. Яго сайт teachertoolkit.co.uk рэгулярна ўваходзіць у топ-100 самых карысных педагогічных рэсурсаў. Рос Макгіл намінаваўся газетай The Sunday Times на званне аднаго з 500 самых уплывовых людзей Вялікабрытаніі. Больш за 25 гадоў ён выкладаў працоўнае навучанне і тэхналогіі (быў «Настаўнікам года Вялікабрытаніі» ў 2004 годзе) і кіраваў адной з самых складаных лонданскіх школ.

— Сёння мы жывём ва ўмовах глабалізацыі, крыніц інфармацыі вельмі шмат, іх колькасць пастаянна павялічваецца. Медыяпісьменнасць, пра якую мы будзем сёння тут казаць, вельмі важны навык, які трэба развіваць у падрастаючага пакалення, — падкрэсліла спадарыня Жаклін Перкінс. — Як адрозніць праўдзівую інфармацыю ад непраўдзівай? Брытанскае пасольства зацікаўлена ў падтрымцы праграм па супрацьдзеянні дэзінфармацыі.

ТРЫ ПУНКТЫ АПОРЫ

— Я адкрыю для вас сакрэт: педагогіка — гэта навука, — распачала з жарту сваё выступленне **намеснік старшыні Таварыства беларускай школы Тамара МАЦКЕВІЧ**. — А навука любое слова, не пацверджанае лічбай, лічыцца пустым. Да пэўнага часу нашы педагогі-навукоўцы нават не падазравалі, што існуе агульнапрынятая метадыка разліку эфектыўнасці ўздзеяння розных фактараў на навучанне. І любое новаўвядзенне — ці новы падручнік, ці школьная форма, працягласць канікул, выкарыстанне гаджэтаў ці час пачатку заняткаў, — усё папярэдне даследуецца і вымяраецца ў лічбах, а толькі потым прымаецца рашэнне, ці ўкараняць гэта ў адукацыйны працэс. Дык вось, самым эфектыўным фактарам уздзеяння на акадэмічную паспяховасць вучняў, на якасць навучання была прызнаная «калектыўная эфектыўнасць настаўнікаў». Калі тлумачыць проста, то гэта ўпэўненасць настаўнікаў у тым, што калектыўнымі высілкамі яны могуць дасягнуць значных вынікаў. Нават калі ім дасталіся не самыя таленавітыя і матываваныя вучні.

А вось праблемы, якія выклікаюць самыя гарачыя спрэчкі ў нашым грамадстве, маюць найменшы памер эфекту: колькасць вучняў у класе, неабходнасць пакідаць няўдачнікаў на пайторнае навучанне, магчымасць выбару школы, увядзенне школьнай формы... Мы забіраем мабільныя тэлефоны ў дзяцей, замест таго каб выкарыстоўваць іх у навучальным працэсе. — Добра ўжо тое, што слова «рэформа» больш не асацыюецца ў нас з пагрозай, — разважае Тамара Мацкевіч. — Як фізік па

адукацыі, скажу вам, што патрэбны як мінімум тры пункты апоры, каб рэформа была паспяховая: гэта рэформа ў змесце, у тэхналогіях і метадыцы і ў сістэме кіравання адукацыяй. Настаўнікі, на жаль, пакуль мала могуць уплываць на змест, але дзякуючы рэалізацыі праграмы па медыяадукацыі мы паступова пачынаем змяняць напаўненне падручнікаў, робім іх больш сучаснымі. Кіраўнікоў устаноў адукацыі мы таксама пакуль не выбіраем. А вось тэхналогіі навучання ў нашых руках. Трэба толькі даць большую свабоду настаўнікам...

ІНФАРМАЦЫЯ ЦІ МЕРКАВАННІ?

Старт (не)канферэнцыі дала паянальная дыскусія на тэму «Узаемадзеянне бізнесу і адукацыі: што, акрамя грошай?». Адным з прыкладаў такога паспяховага ўзаемапраанікнення стала праграма «Настаўнік для Беларусі».

— Гэта сумесны праект БПБ-Ашчадбанка і Міністэрства адукацыі. Ён нацэлены на прыцягненне ў школы ў невялікіх гарадах і населеных пунктах крэатыўных і неабыхавых настаўнікаў, якія могуць і хочуць прыўнесці ў прафесію педагога новыя ідэі, імкнуцца да самаразвіцця, гатовы да змен (у тым ліку і да пераезду на новае месца) і вераць у свае сілы, — тлумачыць **Алена МЕЛЬЧАНКА, аператар праграмы «Настаўнік для Беларусі»**. — Быў створаны мясцовы адукацыйны фонд «Новая школа», да праекта могуць далучыцца любыя кампаніі-донары, якія жадаюць зрабіць унёсак у развіццё якаснай адукацыі ў рэгіёнах. Мы вельмі спадзяёмся, што наша праграма зробіцца своеасаблівым інкубатарам адукацыйных праектаў. Кожны настаўнік, які стаў яе часткай, павінен будзе прыдумаць і рэалізаваць праект, які ўпішацца ў мясцовы кантэкст і зробіць школу цэнтрам лакальнай супольнасці. Гэта можа быць класны ці агульнашкольны праект, у які будучы ўцягнуты і бацькі школьніка, і педагогі, і жыхары навакольных населеных пунктаў: ад стварэння школьнага тэатра да вырашэння экалагічных задач. А затым мы зможам трансляваць іх вопыт і на іншыя рэгіёны.

— У бізнесе я прызвычаіўся вырашаць усе пытанні, выкарыстоўваючы пэўны алгарытм: ад пастаноўкі праблемы да пошуку яе рашэнняў, — падкрэслівае **сусаснавальнік і кіруючы партнёр анлайн-гіпермаркета 21vek.by Павел МАТУСЕВІЧ**. — Але я назіраю нізкую ўцягнутасць людзей ва ўласнае жыццё, ім нецікава тое, што з імі адбываецца. Я не ведаю, як і калі ў школе «забіваюць» гэту зацікаўленасць. Мне важна, каб у маёй кампаніі ўсе разумелі, якая ў нас агульная мэта, і каб ведалі сувязь паміж агульнай і асабістай мэтай. На маю думку, у адукацыі трэба фарміраваць прастору для ўсвядомленага выбару, фарміраваць у дзяцей навык вучыцца.

— А я працую ў ВНУ з тым, што атрымалася ці не атрымалася ў вас, — звярнуўся да школьных настаўнікаў **прадстаўнік ВТБ-банка і ўніверсітэцкі выкладчык Міхаіл НАВАСЁЛАЎ**. — І мушу канстатаваць, што студэнты не ўмеюць працаваць з інфармацыяй і крытычна яе ўспрымаць. Яны карыстаюцца не інфармацыяй, а меркаваннямі. І не ствараюць уласныя думкі. Калі ім не падабаецца меркаванне, то яны зніждваюць іншае, якое іх задавальняе.

— Мы ўсе не умеем задаваць пытанні, таму што ў школе гэта, мякка кажучы, не віталася, у ВНУ за пытанні да выкладчыка можна было атрымаць прозвішча «батан». На першым рабочым месцы маладому спецыялісту таксама кажуць: «Не пытайся, я ж табе ўсё патлумачу». Між іншым, уменне задаваць пытанні — вельмі карысны навык для кожнага з нас, — упэўнена **Ксенія КРУЧЫНІНА, кіраўнік human research department інвестыцыйнай кампаніі (фонду) Nahus**. — Мы не ведаем, якія навыкі патрэбны сучаснай моладзі, чаму іх вучыць. Дык давайце запытаемся пра гэта ў саміх маладых людзей...

АДУКАЦЫЙНЫЯ ТРЭНДЫ

Безумоўна, самым захапляльным атрымаўся кірмаш педагогічных ідэй, дзеля чаго, уласна кажучы, педагогі і сабраліся. У ахвотных была толькі адна хвіліна на тое, каб прыцягнуць увагу калег. Настаўнікі хацелі падзяліцца досведам стварэння медыяўрокаў і нестандартных класных гадзін, STEAM-падыходамі ў выкладанні... біялогіі, стратэгіямі актыўнай ацэнкі пры вывучэнні лірычных твораў на ўроках літаратуры, выкарыстаннем актыўнай ацэнкі ў рабоце класнага кіраўніка, прыёмам драмагерменеўтыкі на ўроках гісторыі, выкарыстаннем мнематэхнік для ўдасканалення лексічных навыкаў, тэхналогіяй праектнага навучання EduScrum.

Тамара КАЧКАН, настаўніца беларускай мовы і літаратуры з ВПК «Падольскі дзіцячы сад — сярэдняй школы» Астравецкага раёна, прапанавала правесці майстар-клас на тэму «Прыёмы візуалізацыі вучэбнага матэрыялу на ўроках беларускай літаратуры, або Як пазбегнуць эфекту «скразняку». «Чым дапамогуць сакрэты Серафіні на сучасным уроку?» — інтрыгавала калег настаўнік гісторыі і грамадазнаўства з сярэдняй школы № 2 г. Рагачова Вольга КРАЎЧАНКА. «Мабільны тэлефон на ўроку: воўк у авечай скурцы ці эфектыўны сродак удасканалення вучэбна-пазнавальнай кампетэнцыі навучэнца?» — завабіла ўдзельнікаў EdCamp настаўніца замежнай мовы з лепельскай гімназіі Кацярына ЗАЯЦ.

«У адно вуха ўлітае, у другое... ці Сакрэты эйдэтыкі для X, Y, Z», — так сфармулявалі сваю

ідэю настаўніца англійскай мовы з мазырскай сярэдняй школы № 14 Вераніка АРЛОВА і намеснік дырэктара СШ № 14 г. Наваполацка Вольга КЕЦКО.

Была заяўлена і такая тэма, як «Брыкалаж у адукацыі». Гэта новы адукацыйны трэнд, сутнасць якога заключаецца ў выкарыстанні педагогам падручных сродкаў і інструментаў для развіцця творчага мыслення ў сваіх выхаванцаў. Гэта можа быць усё што заўгодна, акрамя падручнікаў. Такі метада не патрабуе гатовых метадычак і дазваляў звернуць.

«Як зрабіць адкрыты ўрок бяспечным для настаўніка, які яго дае, і эфектыўным для ўсіх, хто будзе на ім прысутнічаць?» — так гучала тэма майстар-класа намесніка дырэктара жлобінскай сярэдняй школы № 13 Алены АНАНЧЫКАВАЙ. Усім удзельнікам (не)канферэнцыі даваліся тры стыкеры, якімі яны маглі прагаласаваць за тую тэму, якія здаліся ім найбольш актуальнымі. І гэта была задача не з лёгкіх, таму што пачуць хацелася ўсіх.

ХТО ПРАЦУЕ ШМАТ?

«Для настаўнікаў, якія не дзеляцца з калегамі сваімі ведамі, у пекле будзе адмысловае месца», — пажартаваў брытанскі госць Рос Морысан Макгіл. Рос адносіцца да тых нямногіх, хто затрымаўся ў школе на 25 гадоў. Таму што «педагогіка — у маёй ДНК», як ён сам пра сябе кажа. Справа ў тым, што педагогічная дзейнасць — непрыстыжны занятак не толькі ў нашай краіне, а паўсюдна.

— Цяпер у Вялікабрытаніі налічваецца 443 тысячы настаўнікаў. Кожны год у школы прыходзіць прыблізна 20—25 тысяч новых. І ўпершыню атрымалася, што сышло больш педагогаў, чым прыйшло. Статыстыка сведчыць, што ў сярэднім настаўнік працуе ў школе 13 гадоў. Да 40 % маладых педагогаў сыходзяць у першыя пяць гадоў (большасць — у першыя два-тры гады работы), — канстатуе Рос. — 350 тысяч кваліфікаваных настаўнікаў з дыпламамі ў Брытаніі цяпер не працуюць па атрыманай прафесіі: яны або не прыходзяць у школы, атрымаўшы педагогічную адукацыю, або сыходзяць адтуль і мы не можам іх вярнуць.

У 2008 годзе Рос Макгіл пачаў весці свой настаўніцкі блог, а затым стварыў сайт teachertoolkit.co.uk — інструменты для настаўніка, у якога цяпер больш за 10 мільёнаў чытачоў, прасоўвае яго ў сацыяльных сетках.

— Апошнія два гады я вырашыў падарожнічаць, сустракацца з калегамі, дзяліцца ідэямі. Я не ведаю ўсе адказы — проста спрабую іх знайсці, і гэта робіць мяне ўплывовым чалавекам, — усміхаецца Рос. — Мая вялікая аўдыторыя дае мне магчымасць праводзіць апытанні і даследаванні, каб скласці пэўную карціну па тым ці іншым пытанні. Напрыклад, настаўнікі з усіх краін скардзяцца на вялікую колькасць справаздач і электронных лістоў, на якія ім даводзіцца адказваць. Я цікавіўся, чаму яны сыходзяць з прафесіі, апытаў каля тысячы педагогаў у Брытаніі. Для нашай краіны галоўнымі прычынамі сыходу з'яўляюцца высокая рабочая нагрузка, ціск з боку ўпраўлення стандартаў (гэта такія кантралюючы орган у адукацыі), дрэнныя паводзіны вучняў і нізкія заробкі. Сярэдняя рабочая нагрузка на

настаўніка складае 45—55 гадзін на тыдзень. У кіраўнікоў школ яна можа дасягаць 80 гадзін. Самае крыўднае: грамадскасць не думае, што вы, дарагія настаўнікі, працуеце вельмі шмат. Таксама яны лічаць, што вам плацяць добра.

«Калі вы сустракаецеся са «складанымі» бацькамі сваіх вучняў, лепш не садзіцеся, а стойце, тады сустрэча пройдзе хутчэй», — яшчэ адзін жарт ад Роса. «Прызнайцеся, а хто з вас любіць настаўніцкія сходы? Нікому яны не падабаюцца, дык навошта яны нам тады патрэбны? Лепш сустрэцца з калегамі ў кавярні... А ці падабаецца вам, калі да вас на ўрок прыходзяць і яго ацэньваюць? Нешта я не назіраў падобнага ў медыцыне», — кажа Рос Макгіл, працягваючы пералічваць прычыны, па якіх людзі не затрымліваюцца ў прафесіі.

«Засталася ўсяго гадзінка, і #EdCampBelarus стане гісторыяй», — напісала ў «Фэйсбуку» дырэктар столінскай сярэдняй школы № 2 Ала ЛАЗІЦКАЯ. — Сябры, ці магчымай была б такая неймаверная па прафесійнай і чалавечай энергетыцы падзея, калі б не Byl, дарагія адэкэмперы, эксперты, удзельнікі і валанцёры?! Дакладна, эфект доўгага хваста ад (не)канферэнцыі будзе. Няхай тыя практыкі, ідэі, кантакты, якімі мы шчодро дзяліліся і якія набывалі, трансфармуецца ва ўнікальны сінергетычны эфект! Дзякуй гэтым двум насычаным дням))) Бывай, #EdCampBelarus2019! Мы паехалі працоўваць новы вопыт, каб было чым дзяліцца на #EdCampBelarus2020!!»

Надзея НІКАЛАЕВА.
Фота арганізатараў EdCampBelarus—2019.

www.girza.by

Рассекатели веток «СЕКАЧ»
и щепорезы «ДРОБНЯК»
для переработки
древесных отходов
в дешевое топливо
под пиролизные и
твердотопливные котлы,
камины, печи.
Производим и поставляем
продукцию согласно
запросу каждого клиента.

Работаем по всей территории РБ.
УНП 691586696

Тел. 8(029) 675 18 75